

rama, full/fulla, soc/soca, pic/pica, prat/prada (que és frívol atribuir com *AlcM* al llati vulgar).

Troncada. Troncadel·lada. Troncalla; troncallada. +*Troncal* adj. [1868, *SLitCosta*]. *Troncarn. Tronquet* [Lab.]. *Tronquim. Tronquista. Troncós: Troncut* [Escrig, 1851; Píllibr., *DAG.*]. *Troncar* o més aviat *truncar* (tots dos Bel.-*DFa.*), ll. *truncare*, si bé és lícit fer alguna distinció entre les dues variants, i en tot cas el que s'usa és *truncament* o *truncadura* [1868, *SLitCosta*]; refrany val.: «en bones conversacions, / may no trunques les rahons», *CRos* (*AdagesR*, 1736, p. 54); *destruncar*.

+*Trencoll* pall. 'tija, tronquet': «la 'scoba [mena de ginesta] a vegades fa un *trēnkól* gruixut com la cama» Estacon de Cardós (1934): no crec que sigui raonable, en cap sentit, postular per a això un dim. **TRUNCULUM*, encara que bé sembla derivat de *tronc*, amb dissim. *o-ó > e-ó*: probablement tret de *tronc*, segons el model de mots com *penjoll, carroll, ferroll*. No *tronçollat* com s'imprimí en un doc. mall. del segle xv citat *AlcM* sinó potser *tronçollat* o bé *trontollat*.

Atroncar-se 'adormir-se fonament i de ferm, quedar com un soc' [1911, Vogel, collita pròpia: «steif wie ein Klotz werden, in tiefen Schlaf verfallen»]: el recordo oït (sobretot *estava atroncat*) en parlars occidentals, i el 1951 ho recordava com a sentit en el Pallars, però no és mot cast. ni arag.; confirmat pel *DFa*. Alguns, però, en aquest sentit usen *estroncat*: «el seu engorroniment --- li donava una son difícil --- Quan feia quatre hores que la seva dona brandava, ell seguia *estroncat* i s'aixecava quan volia, sense gana ni humor», Puig Ferrater (*Cercle Màgic*, 52), mentre que ell mateix emprava *entroncar-se* per a una variant de l'estat de vetlla, en què la persona es queda immòbil i insensible (com un tronc): «sovint, però, feia càlculs, o s'*entroncava* estúpidament» (ib., 14).

Entroncar [*DOrt.* 1917]; no en diccs. anteriors ni en sé documentació; però, sense ser-hi popular, és bastant usat, en cat. central, en les definicions acceptades pel *DFa.*, que existeixen també en cast. [1686], i tant o més en portuguès («*Entroncamento*», nom d'estacions de convergència, bifurcacions etc.); d'altra banda *entroncar-se* 'embarassar-se de rama' ha tingut ús espontani en un vell romanço: «ya 'n mane als criats - que al pou fos tirada: / per voler de Déu / el pou rigurós - ya se n'*entroncava*», *Romllo.*, 22.13 (en la versió reco. per a MilàF a la Llacuna, mentre que la de Menargues substitueix el darrer vers per «lo pou s'enrunave»); el mateix deu voler dir Vogel en recollir, com a propi, *entroncar ab* 'entortolligar-se entreteixir-se' («*verwachsen mit*»). *Entroncament* [*DOrt.*]. *Entronquir*.

Estroncar [1341] 'tallar un tronc d'un arbre': «Algun pastor --- no gos tallar de calç, ne *estroncar*, parar o escapçar, pi o carrascha, o altre arbre qui vert sia» 'no gosi tallar de soca-rel, ni tallar tronc, pelar l'escorça ni escapçar de la copa, cap pi, alzina o altre arbre verd' Tort. 1341 (*BABL* xi, 411). *Estroncat* 'interromput (en el parlar)': «—Mon senyor m'ha manat que yo prenga aquesta infanta, e que aquella... E, ab paraula

estroncada, lexà-s de parlar, e dir lo cruel ministeri que devia exercir», *BMetge* (*V. e Griselda*, 8; *NCL.*, 28.23); *estroncadament* 'interrompudament' id. (*Somni* II, *NCL.*, 82.25); *estroncar* 'interrompre': «lo metge *stroncant-li* la rahó en la boca, se girà ---», *Decam.* VIII, § 9, 490, 14f.; refl. 'interrompre's, deixar de parlar': «B. de Fenollar, / bé -l conxexu? / —Senyora, sí, no-us *estronqueu*. / passau avant ---», *Somni de Joan Joan*.⁴

En les formes *estronc* i *estronqui* ja figura aquest verb en el *Diccionari de Rims* de Jacme Marc a. 1371 (1177, 1068). Modernament el sentit ha tendit a especialitzar-se en els líquids (sang, front, corrent d'aigua etc.), en el qual resta usual i vigorós d'un cap a l'altre del domini, almenys des dels Pirineus fins a Eiv. («*estroncà*: restañar», *PzCabr.*); «vuyde 'ls canterets - y a la font tornave, / en e[n]sé a la font, / la font s'*estroncave*», *Romllo*. (reco. a l'Espluga de Francolí per a MilàF, 11.18); «la fera se tirà dins una bassa del torrent, revolcant-se a la sorra per a *estroncar* la sanc que li brollava de ses ferides», Bosch de la Tri. (*Reco. d'un exc.*, 175); figuradament 'les llàgrimes' > 'el plor': «Bé n'hi deya de tendreses, dolces y sentides, tot *estroncant-li* aquell plor, aquell butzim, mica peterrell, mica rondinayre», Pons Mass. (*Trascant p. l. S.*, 13).

Estroncament [Lacav.]. *Estronc. Estroncable. Estroncadura.* +*Estroncall*: a la Selva *estroncany* 'escarrot (branquilló escapçat)', *CostManc.* (I, 128, § 349, s. v. *esporgay*); *estroncallat*; *estroncany*; *estroncanyada*.

CPT.: *Estronca-sang* mena de pedra que es creia curativa [1670, *DIo.*]: «*pedra hematites*». *Destroncar; destroncament. Troncocònic*.⁵

¹ *Troncho* adj. 'mutilat', ja en l'*Eneida* de Franco Barreto; *tronchar* «troncar, cortar» (Moraes) «cortar as orelhas» (Bento Pereira), *tronchado* «--- desorelhado», *trôncho* m. «o membro ou peça que se cortou do tronco», *couve tronchuda* «de grandes talos e poucas folhas» (Moraes). Machado dóna cita de *tronchos de pao* per a 'garrots amb què dos homes s'esbatussen' en el Viatge a Terra Santa d'Aveiro (S. XVI), si bé insinuant una reserva («não creio esteja por *troncos*»). —² Probablement hi hem d'afegir encara un passatge del *Regimen Sanitatis* d'Arnau de Vilanova en la versió de BBarriera (1306): «les cols blanques lo *trunxo* de les quals ---» (*NCL.* II, 160.20, traduint ll. *costa*, glossat «tronxo, caluix» pel publicador). Cert que aquí la *u* ens fa dubtar: ¿no seria un *trunxó*=fr. *tronçon*? Però justament *trúnxo* amb *u* es justificaria per la *ú/ó* oscil·lant del mossàrab arabitzat. D'on alternativa triple: ant. *ú/bal. ó/cat. comú ó*. —³ En suport de l'alternativa *TRONCI-* es pot al·legar que el tipus arag. *tronzar* es prolonga fins a part del P. Val.: «lo d'Aragó / qui no estava / tant *tronçat*, reviscolava / ans de l'alba, i fent esforç, se alçava en peu», GaGirona (*Seidia*, 207). *Tronçat* s'usa poc o molt a l'Horta de Val.: de Vilamarxant tinc anotat «l'atre *tronsó*» (crec que em parlaven d'un cep de vinya, 1962). Així mateix alguna informació siciliana, si bé a penes